

Analyse van de ontwerp-Nationale Energie en Klimaatplannen 2023: biomassaverbranding en LULUCF

2 mei 2024

Inhoud

1. Inleiding tot Nationale Energie- en Klimaatplannen
2. Belangrijkste bevindingen
3. Bio-energie schaadt de Europese bossen
4. Analyse van NEKP's
  - 4.1 Evaluatie
  - 4.2 Samenvatting NEKP per land
5. Aanbevelingen Europese Commissie
6. Conclusie en aanbevelingen op basis van deze analyse

1. Inleiding tot Nationale Energie- en Klimaatplannen

In de Nationale Energie- en Klimaatplannen (NEKP's) wordt uiteengezet hoe elke lidstaat van de Europese Unie (EU) van plan is om onder meer het koolstofvrij maken, de energie-efficiëntie en energiezekerheid aan te pakken. De eerste NEKP's zijn in 2020 door de lidstaten opgesteld.

De EU heeft een wettelijke verplichting om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 55% (ten opzichte van 1990) te verminderen. Binnen dit kader stelt de Land Use, Land Use Change and Forestry (LULUCF)-verordening een doelstelling voor 2030 dat de landsector van de EU 310 miljoen ton kooldioxide (netto) jaarlijks moet absorberen.¹

In 2023 moesten de lidstaten hun bijgewerkte ontwerpen van NEKP's bij de Commissie indienen. Zij moeten op 30 juni 2024 de definitieve NEKP's hebben opgesteld en ingediend.² Als onderdeel van de bijgewerkte definitieve NEKP's vereist de herziene Richtlijn hernieuwbare energie (RED III) dat deze het volgende "zullen" omvatten:³

- a. Een beoordeling van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa die beschikbaar is voor energiedoelinden;
- b. Een beoordeling of het gebruik van bosbiomassa voor energie verenigbaar is met LULUCF-doelstellingen en budgetten voor de landsector (van 2026 tot 2030);
- c. Een beschrijving van nationale maatregelen en beleidsmaatregelen die verenigbaarheid met deze doelstellingen en begrotingen garanderen.

---

¹ Europese Commissie, webpagina, geraadpleegd in maart 2024, Climate Action: Land Use Sector, https://climate.ec.europa.eu/eu-action/land-use-sector_en#eu-rules-on-land-use-land-use-change-and-forestry-lulucf. LULUCF (Landuse, Land Use Change and Forestry) staat voor Landgebruik, Verandering in landgebruik en Bosbouw. LULUCF omvat de inventarisatie van de uitstoot en verwijderingen van broeikasgassen als gevolg van landgebruik (zoals landbouw), veranderingen in landgebruik en bosbouw.

² Europese Commissie, 2023, persbericht. De Commissie roept de lidstaten op om hun nationale energie- en klimaatplannen te verbeteren om de gezamenlijke verwezenlijking van de EU-doelstellingen voor 2030 te garanderen, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6622

³ Publicatieblad van de Europese Unie, 2023, Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn EU 2018/2001, Verordening (EU) 98/70/EG wat betreft de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413

De meeste lidstaten hebben in 2023 ontwerp-NEKP's ingediend bij de Europese Commissie. Op de ontwerp-NEKP's waren niet dezelfde eisen van toepassing. Maar nu de herziene RED van kracht is, zullen deze beoordelingen moeten worden opgenomen in de definitieve NEKP's die in juni 2024 moeten verschijnen. Leemten en tekortkomingen zullen moeten worden aangevuld cq verbeterd door de definitieve versies van juni.

Dit rapport van Birdlife, NRDC, FERN en Comité Schone Lucht omvat een beoordeling en evaluatie of de concept-NEKP's voldoen aan de RED III-vereisten voor de definitieve NEKP's.

2. Belangrijkste bevindingen

Hieronder staan de belangrijkste bevindingen weergegeven:

- De ontwerp-NEKP's van de EU-lidstaten voldoen niet aan de RED III-vereiste om informatie te verstrekken over bosbiomassa en de impact ervan op koolstofputten in bossen.
- Zonder significante verbeteringen zullen de definitieve NEKP's niet aan deze vereisten voldoen.
- Het gebruik van biomassa voor energie is naar verluid een van de belangrijkste oorzaken van schade aan bossen en waarschijnlijk een sleutelfactor in het onvermogen van de EU om haar doelstelling voor 2030 wat betreft het absorberen en opslaan van koolstof in de landsector te halen. Maar een gebrek aan informatie in de NEKP's zou de omvang van dit falen kunnen verdoezelen.
- Zelfs als de NEKP's alle informatie bevatten die zij op grond van RED III moeten hebben, kan dit niet verhinderen dat bio-energie schade aanricht aan de bossen van landen en hun koolstofputten.
- De Commissie moet dringend samenwerken met de lidstaten om hun NEKP's op dit gebied voor 30 juni 2024 te verbeteren, en moet de lidstaten verplichten hun NEKP te herzien als het niet voldoet aan de RED III-vereisten voor informatie over gepland gebruik van bosbiomassa, de impact ervan voor bossen, de koolstof die daarin is opgeslagen, en algemene doelstellingen om de hoeveelheid koolstof die in de landsector in heel Europa is opgeslagen, te vergroten.

3. Bio-energie schaadt de Europese bossen

Waarschuwing EU Wetenschappelijke Adviesraad Klimaatverandering

De winning van hout uit bossen voor de bio-economie, en vooral voor bio-energie, is een van de grootste aanjagers van degradatie van de Europese bossen geworden. Sterker nog, de Europese Wetenschappelijke Adviesraad voor Klimaatverandering heeft onlangs gewaarschuwd dat de koolstofopslag in de Europese bossen aan het afnemen is, waarbij bio-energie een van de belangrijkste drijvende krachten is.⁴

Toename houtoogst

Satellietanalyse laat zien dat het jaarlijkse areaal waarbij boomkruinen in Europa zijn verwijderd, is toegenomen. Terwijl de oogstintensiteit is toegenomen (wat voor een groot deel wordt aangedreven door bio-energie).⁵ In sommige landen, zoals Estland, heeft de toegenomen houtkap ervoor gezorgd dat bossen van algemene koolstofput is veranderd in koolstof-uitstoter. Dit zal volgens de Estse regering niet vóór het midden van de eeuw zijn teruggedraaid.

---

⁴ Europese Wetenschappelijke Adviesraad voor Klimaatverandering, 2024, Op weg naar EU-klimaatneutraliteit: vooruitgang, beleidslacunes en kansen, <https://climate-advisory-board.europa.eu/reports-and-publications/towards-eu-climate-neutrality-progress-policy-gaps-and-opportunities>

⁵ Turubanova, S., et. al., 2023, Boomkroonomvang en hoogteverandering in Europa, 2001-2021, gekwantificeerd met behulp van Landsat-gegevensarchief, Remote Sensing of Environment (298) <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0034425723003486>

Verkleining koolstofputten en verhoging uitstoot opgeslagen koolstof

Het toenemende gebruik van bio-energie wordt, op perverse wijze, aangejaagd door de nationale plannen van de lidstaten om de uitstoot zogenaamd terug te dringen en hernieuwbare energie te produceren. Maar het verbranden van bosbiomassa verkleint de koolstofputten in het bos en verhoogt de uitstoot door de in een bos opgeslagen koolstof in de atmosfeer uit te stoten. Dit zou in het beste geval vele decennia later CO₂-neutraal kunnen zijn als de bomen opnieuw zijn terug gegroeid en als de omslagpunten mbt klimaatverandering niet zijn overschreden. Maar op de middellange termijn verhoogt het de CO₂-uitstoot, terwijl we de uitstoot moeten terugdringen en de koolstofopslag in de landsector verkleinen, waardoor de klimaatdoelstellingen worden ondermijnd.

Boskap Roemenië en Estland

Naast het aanjagen van deze grootschalige verandering in de koolstofvoorraden in bossen heeft de vraag naar bio-energie druk uitgeoefend op bossen die in bepaalde landen beschermd moeten blijven. Er is bijvoorbeeld gedocumenteerde houtkap in de koolstofrijke, oude bossen van Roemenië, inclusief niet-geregistreerde transporten van hout. Dat zou kunnen betekenen dat deze houtkap illegaal was.⁶ Er zijn ook bomen gekapt in Natura 2000-gebieden in Estland. Hoewel deze houtkap wettelijk toegestaan is, gebeurt dit in bossen die belangrijk zijn voor wilde dieren en die grote hoeveelheden koolstof opslaan.⁷

Belang laten staan oude bossen

Sommige NEKP's vermelden dat de koolstofopname van bossen afneemt naarmate ze ouder worden, en stellen dat (her)introductie van beheer zou resulteren in een snellere koolstofopname door jongere bomen. Maar in te veel gevallen gaat het planten van nieuwe bomen op bosgrond gepaard met het kappen van de vorige opstanden, en het zal tientallen jaren duren voordat de overlevende jonge bomen (de sterfte in boomplantages neemt sterk toe als gevolg van de klimaatverandering) evenveel zullen absorberen als koolstof als het bos dat ze vervangen. Veel wetenschappers benadrukken het belang van het laten staan van oude bossen vanwege hun koolstofwaarde. Uit een in Nature gepubliceerde studie uit 2023 blijkt dat bestaande bossen een aanzienlijk potentieel hebben om meer koolstof op te slaan als ze kunnen verouderen tot volwassen ecosystemen.⁸

4. Analyse van NEKP's

4.1 Evaluatie

Hier volgt een evaluatie of de concept-NEKP's voldoen aan de RED III-vereisten (punten a en c in de Inleiding hierboven) voor de definitieve NEKP's. NRDC voerde deze beoordeling uit door de inhoud van elk NEKP te analyseren en een kwalitatief oordeel te vellen over de vraag of de inhoud ervan voldoet aan de nieuwe eisen. De evaluatie staat weergegeven in onderstaande tabel 1. Samenvattingen van NEKP's per land zijn weergegeven in paragraaf 4.2.

De evaluatie van NRDC wordt bevestigd door de eigen beoordeling van de Europese Commissie. Zie paragraaf 5, tabel 2.

Een handvol lidstaten is buiten beschouwing gelaten omdat zij geen significant gebruik van bio-energie in hun NEKP's opnemen (plannen). Rood geeft aan waar een vereiste helemaal niet is opgenomen, en oranje geeft aan waar deze gedeeltelijk, maar niet volledig, is opgenomen.

---

⁶ New York Times, 2022: Europa offert zijn eeuwenoude bossen op voor energie,

<https://www.nytimes.com/interactive/2022/09/07/world/europe/eu-logging-wood-pellets.html>

⁷ Cut Carbon Not Forests, 2022, Biomass Sourcing in Estonia May Violate UK Sustainability Standards,

<https://www.cutcarbonnotforests.org/wp-content/uploads/2022/08/Biomass-Sourcing-in-Estonia.pdf>

⁸ <https://www.nature.com/articles/s41586-023-06723-z>

Tabel 1. Resultaten van de evaluatie van concept-NEKP's per lidstaat (NRDC)

Lidstaat	Beoordeling van binnenlandse levering/ productie van bosbiomassa is beschikbaar	Beoordeling van de verenigbaarheid van het verwachte gebruik van bosbiomassa met de LULUCF-doelstellingen en -budgetten voor 2026 tot 2030	Beschrijving van nationale maatregelen en beleidsmaatregelen die verenigbaarheid met de LULUCF-doelstellingen en -budgetten garanderen
België			
Bulgarije			
Cyprus			
Denemarken			
Duitsland			
Estland			
Finland			
Frankrijk			
Griekenland			
Hongarije			
Ierland			
Italië			
Kroatië			
Letland			
Litouwen			
Luxemburg			
Malta			
Nederland			
Polen			
Portugal			
Roemenië			
Slowakije			
Slovenië			

Tsjechië			
Zweden			

4.2 Samenvatting NEKP per land

Hieronder vindt u samenvattingen van wat elk NEKP aangeeft over biomassa en LULUCF, en of het NEKP voldoet aan de RED III-vereisten. NRDC is het niet noodzakelijkerwijs eens met de beweringen in deze NEKP's (bijvoorbeeld dat de bio-economie duurzaam is of dat oudere bossen niet zo belangrijk zijn voor de opslag van koolstof als jongere bossen).

België⁹

Het NEKP stelt dat het gebruik van biomassa, vooral voor de verwarming van woningen, in alle sectoren zal toenemen. Er staat ook dat de voorraad aan hout dat beschikbaar is uit bossen om als energie te gebruiken zal toenemen, en dat het gebruik van biomassa voor energie daarom geen algeheel effect zal hebben op de koolstofput van het land (wat onjuist is, aangezien de put groter zou zijn geweest zonder de extra oogst). Maar het NEKP biedt geen kwantitatieve beoordeling van het aanbod van binnenlandse bosbiomassa, noch een verklaring van hoe het gebruik ervan verenigbaar is met de LULUCF-doelstelling.

Bulgarije¹⁰

Er wordt niet verwacht dat de toename van het gebruik van biomassa gevolgen zal hebben voor de koolstofputten in de bossen, omdat de regering van plan is om momenteel onaangeboorde afvalbronnen, zoals bosresiduen, te gebruiken. Het merkt op dat de omvang van de LULUCF-koolstofopslag afneemt, maar noemt als belangrijkste oorzaak de toenemende ouderdomsstructuur van bossen. Er is geen kwantitatieve beoordeling van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa, noch een verklaring van hoe dit verenigbaar is met de LULUCF-doelstelling.

Cyprus¹¹

Er wordt voorspeld dat het gebruik van bio-energie tegen 2030 zal toenemen. Het NEKP stelt echter dat Cyprus geen bosbiomassa voor energie gebruikt (behalve zeer kleine hoeveelheden brandhout die worden gebruikt voor het verwarmen van huizen). Omdat er geen boshout wordt gebruikt, zijn er geen verwachte effecten van bio-energie op de LULUCF-doelstelling.

Denemarken¹²

De regering heeft een Nationaal Bio-economiepanel opgericht. Het land stelt dat het strengere duurzaamheidseisen voor biomassa heeft ingevoerd dan de bestaande richtlijn hernieuwbare energie, en dat er een vereiste is dat de koolstofopslag in het land niet mag afnemen als gevolg van de impact van houtachtige biomassa. Het NEKP beschrijft de verdeling tussen import en binnenlands biomassa-aanbod. Het ontwerp-NEKP biedt echter geen beoordeling van het aanbod van binnenlandse bosbiomassa, noch van de maatregelen die de verenigbaarheid van het gebruik ervan met welk LULUCF-doel dan ook zullen garanderen.

Duitsland¹³

⁹ België NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/592ce466-d54d-4633-a908-aa936aa5269c_en?filename=Belgium%20-%20Draft%20Updated%20NECP%202021-2030%20EN.pdf

¹⁰ Bulgarije NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/58f949db-7df0-4a6d-abf9-befdac47485a_en?filename=Bulgaria%20-%20Draft%20Updated%20NECP%202021-2030%20EN.pdf

¹¹ Cyprus NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/c33b83eb-9ed5-4162-a23c-24900408f152_en?filename=Cyprus%20Draft%20Updated%20NECP%202021%202030%20%282%29.pdf

¹² Denemarken NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/31895e48-37c3-46fe-8a8f-8f61fbff6724_en?filename=EN_DENMARK%20DRAFT%20UPDATED%20NECP.pdf

In 2030 zal de vraag van het land naar biomassa 1.500 petajoule (PJ) bedragen, waarvan ongeveer 900 PJ afkomstig zal zijn uit binnenlandse bronnen. Er is echter geen verklaring voor de mate waarin dit afhankelijk zal zijn van de bossen van het land. De regering bereidt een nationale biomassastrategie voor, maar het NEKP omvat geen beoordeling van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa, noch van de impact hiervan op de LULUCF-put. Het NEKP erkent dat de LULUCF-doelstellingen voor 2030 en 2045 niet zullen worden bereikt. In 2050 zal het gebruik van biomassa voor elektriciteit zijn gedaald, maar de bijdrage ervan aan verwarming zal zijn toegenomen.

Estland¹⁴

Het ontwerp-NEKP stelt dat het gebruik van biomassa in Estland voldoet aan de duurzaamheidseisen van de bestaande richtlijn hernieuwbare energie, maar legt niet uit hoe. Exploitanten van bio-energie kunnen ervoor kiezen om gebruik te maken van “interne controles” en vrijwillige certificeringsprogramma’s om aan te tonen dat biomassa duurzaam is. Het NEKP erkent dat de hoge oogstcijfers van de afgelopen tien jaar betekenen dat de landsector is overgegaan van het absorberen van koolstof naar het vrijgeven ervan, en dat het tot 2050 een algemene bron van broeikasgasemissies zal blijven.

Finland¹⁵

De Finse landsector is een algemene bron van emissies. De projectie in het NEKP is dat land tegen het midden van de jaren dertig weer emissies zal gaan absorberen – maar dit is een oude projectie die de bodemput overschat en er wordt een nieuwe projectie voorbereid. Het NEKP stelt dat land een algemene uitstoter is geworden vanwege de toegenomen houtkap, maar dat bio-energie vooral afhankelijk is van afval en residuen. Er is een beperkte verklaring voor de hoeveelheid binnenlandse bosbiomassa, voor de manier waarop de duurzaamheid ervan zal worden gewaarborgd, noch voor een kwantificering van de bijdrage ervan aan de vermindering van de koolstofopslag in de bossen.

Frankrijk¹⁶

Bosbiomassa wordt in Frankrijk al gereguleerd door de Boswet, maar het NEKP erkent dat er sterker bestuur nodig is rond biomassa. In een Nationale Biomassa-mobilisatiestrategie wordt het toegenomen gebruik van biomassa voor energie uiteengezet, en in het NEKP worden de soorten bosbiomassa besproken die zullen worden gemobiliseerd. Het NEKP bevat geen beoordeling van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa, noch wordt beoordeeld hoe het gebruik van bosbiomassa voor energie de LULUCF-koolstofopslag zou kunnen beïnvloeden. De LULUCF-koolstofopslag is de afgelopen jaren gekrompen en zal naar verwachting in 2030 kleiner zijn dan deze volgens de doelstelling moet zijn. Volgens de Franse NGO Canopée zijn er zeer zorgwekkende aanwijzingen dat Frankrijk niet van plan is zijn LULUCF-doelstelling te halen, maar in plaats daarvan de houtkapniveaus te verhogen.

Griekenland¹⁷

Het Griekse NECP zegt heel weinig over het gebruik van bio-energie, behalve dat er een plan is om het areaal houtachtige energiegewassen te vergroten tot 50.000 hectare. De LULUCF-sector zal naar verwachting tot 2040 een netto-put blijven, en de omvang van deze

---

¹³ Duitsland NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/c589deb5-9494-4984-9ef5-8e2ee711aaf2_en?filename=GERMANY-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030%20EN.pdf

¹⁴ Estland NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/81c1c07b-0763-499e-ab8f-068b8e70e018_en?filename=Estonia_Draft_Updated_NECP_2021-2030_en_1.pdf

¹⁵ Finland NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/78c7f4bd-a3ca-4e83-8732-65f1e0d0baaa_en?filename=DRAFT%20NECP%20update_Finland.pdf

¹⁶ Frankrijk NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/e160e0b8-2ac9-4731-bcad-5024ce97bcc9_en?filename=FRANCE%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030_EN.pdf

¹⁷ Griekenland NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/83ffdc95-2d22-4c67-8d4c-a3e59f752921_en?filename=GREECE%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030%20EN.pdf

put zal toenemen. Maar de gegevens over de bossen van het land kunnen duidelijk worden verbeterd, aangezien er een nieuw bosinventarisatie- en monitoringsysteem wordt gecreëerd. Er is geen verklaring voor de hoeveelheid bosbiomassa die zou kunnen worden gebruikt, noch hoe dit verenigbaar is met de LULUCF-doelstelling.

Hongarije¹⁸

Het gebruik van biomassa voor verwarming en koeling zal aanzienlijk toenemen, maar het gebruik voor verwarming van woningen zal afnemen. Het NEKP stelt wel een “limiet voor de biomassavoorraad” vast voor 2030, 2040 en 2050, gebaseerd op brandhout dat mogelijk beschikbaar is voor energiedoelstellingen. Maar het biedt geen gedetailleerde analyse voor 2021-2030. Ook wordt niet volledig uitgelegd hoe dit gebruik verenigbaar kan zijn met het vergroten van de LULUCF-put en welk beleid ervoor zal zorgen dat dit wordt bereikt. Het aandeel biomassa in duurzame energie zal dalen, maar zal in 2050 nog steeds 43% bedragen.

Ierland¹⁹

De verwachting is dat tegen 2030 de opwekking van zowel warmte als elektriciteit uit biomassa aanzienlijk zal toenemen (deels als gevolg van het einde van de turfverbranding in elektriciteitscentrales). Verwacht wordt dat het Irish Forest Estate het aanbod van hout voor bio-energie zal vergroten. De LULUCF-sector is een algemene bron van emissies en de trend (sinds 1990) is dat de emissies van deze sector zijn toegenomen. Er is geen gedetailleerde beoordeling van de hoeveelheid bosbiomassa die zal worden gebruikt (buiten het Irish Forest Estate) en geen uitleg over hoe dit verenigbaar is met de LULUCF-doelstelling of het vergroten van de opname van koolstof in deze sector.

Italië²⁰

Het land is van plan zijn afhankelijkheid van bio-energie te verminderen, van ongeveer 19 terawattuur (TWh) aan opwekking tot 9 TWh in 2030. Het NEKP bevat echter geen specifieke analyse van het gebruik van binnenlandse bosbiomassa, noch van de gevolgen voor de LULUCF-putten.

Kroatië²¹

Verwacht wordt dat het totale gebruik van bio-energie voor de opwekking van hernieuwbare energie in het land tegen 2030 licht zal dalen. Het NEKP stelt echter dat de hoeveelheid boshout die voor energie wordt gebruikt aanzienlijk kan worden verhoogd als de processen voor “afvalverwerking” worden verbeterd. De LULUCF-doelstelling van het land voor de periode 2026-2030 zal niet worden gehaald, hoewel er geen verband wordt gelegd met het oogsten voor bio-energie. Een toenemende leeftijdsstructuur vermindert de koolstofopname. Het ontwerp-NEKP geeft geen beoordeling van het aanbod van binnenlandse bosbiomassa, noch van de maatregelen die de verenigbaarheid van het gebruik ervan met welk LULUCF-doel dan ook zullen garanderen.

Letland²²

Het land is van plan de bijdrage van hernieuwbare energiebronnen te vergroten door biomassacentrales te upgraden. De helft van Letland is bedekt met bossen, dus een grotere

---

¹⁸ Hongarije NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/f51a47de-30f0-4176-bab0-89fca0244233_en?filename=HUNGARY%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030%20_EN.pdf

¹⁹ Ierland NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/4b741649-7249-47d6-b62a-b123edd49ae5_en?filename=Ireland%20-%20Draft%20updated%20NECP%202021-2030%20EN.pdf

²⁰ Italië NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/75b8162c-3d62-4627-8706-c62997b324da_en?filename=ITALY%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021%202030%20%281%29.pdf

²¹ Kroatië NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/c4a12c32-7c7c-475a-80b9-366a7309bdc8_en?filename=CROATIA_%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021%202030%20%282%29_0.pdf

²² Letland NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/da1d0e60-31a6-45a0-a498-cce8ebaa8567_en?filename=Latvia%20-%20Draft%20updated%20NECP%202021-2030%20EN.pdf

veerkracht en betere normen kunnen de opname van koolstof vergroten. Maar tussen 2026 en 2030 is er een gat in de LULUCF-sector van 26 Mt CO₂-eq. Er is geen analyse van het aanbod van bosbiomassa, noch van de gevolgen daarvan voor de LULUCF-sector.

Litouwen²³

Het land is van plan biomassacentrales te upgraden. De Hernieuwbare Energiewet voorziet in de introductie van een nationaal plan voor de duurzaamheid van biomassa. Het NEKP stelt dat het land zowel een toename wil bereiken in het gebruik van biomassa voor energie als in de opname van broeikasgassen door zijn bossen, maar geeft toe dat het niet op koers ligt om zijn LULUCF-doelstelling voor 2030 te halen. Er is geen analyse van het aanbod van bosbiomassa, noch van de gevolgen daarvan voor de LULUCF-sector.

Luxemburg²⁴

Het gebruik van bio-energie zal tegen 2030 aanzienlijk toenemen. Alle gebruikte vaste biomassa moet voldoen aan duurzaamheidscriteria, rekening houden met de bescherming van bosecosystemen en in overeenstemming zijn met het principe van cascadering. Er is echter geen beoordeling van het aanbod van binnenlands boshout voor biomassa, noch van de vraag hoe dit verenigbaar is met de LULUCF-doelstelling.

Malta²⁵

Malta is een klein land en alle biomassa wordt meestal gebruikt voor het verwarmen van woningen. De ruimtelijke beperkingen van het land beperken de bijdrage die de LULUCF-sector kan leveren aan het terugdringen van de uitstoot. Verder is er geen verklaring voor de rol van bio-energie, noch enige vermelding van de verenigbaarheid ervan met LULUCF. Dit is echter waarschijnlijk te wijten aan de verwaarloosbare rol die het speelt op Malta (als gevolg daarvan doet de Commissie ook geen aanbevelingen met betrekking tot bio-energie op Malta).

Nederland²⁶

Het land is van plan dat “duurzame biomassa” een belangrijke rol zal spelen bij het bereiken van een netto nuluitstoot, onder meer door het gebruik van bio-energie met koolstofafvang en -opslag (BECCS). Volgens het NEKP heeft het land een geïntegreerd duurzaamheidskader voor biomassa ontwikkeld. Biomassa wordt alleen gebruikt voor energie als dat past in het cascaderingsprincipe. Vorig jaar zijn er bijvoorbeeld geen nieuwe subsidies verleend voor biomassa die wordt gebruikt om alleen elektriciteit op te wekken. Niettemin kwantificeert het NEKP niet het gebruik van binnenlandse bosbiomassa, noch de impact van het gebruik van biomassa op de LULUCF-put. Er wordt ook gesteld dat de omvang van de LULUCF-put tegen 2030 zal toenemen als gevolg van bebossing.

Oostenrijk

Er is nog geen concept-NEKP gepubliceerd.

Polen²⁷

Vaste biomassa zal de grootste rol spelen bij de productie van hernieuwbare energie vanwege de overheersende rol ervan bij verwarming. Biomassa zal blijven worden

---

²³ Litouwen NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/cd246df6-377e-4db3-bb48-8475c80aa43c_en?filename=LITHUANIA%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%20EN.pdf

²⁴ Luxemburg NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/290dc411-ff28-48aa-847f-9f639192cf1c_en?filename=LUXEMBOURG%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%20EN.pdf

²⁵ Malta NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/f30c8368-abf8-4272-9a97-93e41e221fcb_en?filename=MALTA_DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021%202030.pdf

²⁶ Nederlands NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/0fe725be-1783-4c33-a9b1-d42b428ea903_en?filename=EN_NETHERLANDS%20DRAFT%20UPDATED%20NECP.pdf

²⁷ Polen NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/5118b15e-d380-49ae-b8bb-41cc81a28e15_en?filename=PL_NECUpdate_Projekt_EN.pdf

gepromoot voor de verwarming van woningen (hoewel toekomstige EU-doelstellingen op het gebied van de luchtkwaliteit dit kunnen beperken). Bossen vormen het belangrijkste onderdeel van de bodemput in Polen, hoewel de regering betoogt dat veranderende bosleeftijdsstructuren betekenen dat deze put kleiner wordt. Waar mogelijk zal gebruik worden gemaakt van bebossing van land met meer diverse boomsoorten (die beter bestand zijn tegen extreme gebeurtenissen en klimaatverandering) en natuurlijk herstel. Het NEKP bevat geen beoordeling van de hoeveelheid bosbiomassa die zal worden gebruikt, noch hoe dit verenigbaar zou kunnen zijn met de LULUCF-doelstelling.

Portugal²⁸

De duurzame bio-economie (zoals het NEKP het noemt) is een van de zes sleutelgebieden die in het NEKP zijn geïdentificeerd voor de klimaattransitie. Er zal meer planning en investering zijn in faciliteiten voor het verzamelen van biomassa om het brandgevaar van bossen te beperken. Dit wil zeggen het verwijderen van houtresiduen in het bos dat zou kunnen bijdragen aan bosbranden. Het gebruik van biomassa voor elektriciteit en voor verwarming en koeling zal tegen 2030 toenemen. In 2020 was de LULUCF-sector een kleine totale bron van emissies (die 1% van de Portugese uitstoot van broeikasgassen bedroeg). Tegen 2030 stelt het NEKP van de regering dat de LULUCF-sector een put zal zijn, en een grotere put dan bij eerdere analyses het geval was. Dit wordt gedeeltelijk toegeschreven aan beter bosbeheer, minder bosverlies door brand en verwijdering van biomassa. Er is enige discussie over de soorten binnenlands boshout die zullen worden gebruikt voor bio-energie. Er bestaat echter geen specifieke kwantitatieve beoordeling van het gebruik van binnenlandse biomassa voor energie, noch van de impact hiervan op de LULUCF-put.

Roemenië²⁹

Het Roemeense NEKP is heel anders dan dat van andere landen: het erkent openlijk de uitdagingen met betrekking tot LULUCF- en luchtverontreiniging als gevolg van het gebruik van biomassa. Tegen 2030 zal de biomassa van de hernieuwbare energiebronnen zijn teruggebracht van 54% naar 39%. Dit komt vooral omdat de regering de gevolgen voor de luchtkwaliteit erkent van het gebruik van biomassa voor het verwarmen van huizen, en daarom zal houtverbranding vervangen worden door een groter gebruik van warmtepompen. Het NEKP stelt ook dat het gebruik van bosbiomassa een impact heeft op de koolstofopslag in de bossen van het land. Dit is de duidelijkste erkenning van welk NEKP dan ook van de risico's voor koolstofputten die het gebruik van bosbiomassa met zich meebrengt. Niettemin omvat het NEKP geen kwantitatieve beoordeling van het gebruik van bosbiomassa, noch van de impact hiervan op het bereiken van de LULUCF-doelstelling.

Slowakije³⁰

Het NEKP omvat een voorstel om het gebruik van biomassa voor energie te vergroten, waarbij de belangrijkste bron brandstofhout uit bossen is. Maar er is geen beoordeling van de hoeveelheid bosbiomassa die zal worden gebruikt, noch van de impact op het bereiken van de LULUCF-doelstelling.

Slovenië³¹

In het NEKP wordt gesteld dat de regering geen aanzienlijke import van houtige biomassa verwacht. Er staat, zonder uitleg of rechtvaardiging, dat het gebruik van binnenlandse

---

²⁸ Portugal NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/bbcdfa78-5d50-474d-bd7f-16bd804a8388_en?filename=EN_PORTUGAL%20DRAFT%20UPDATED%20NECP.pdf

²⁹ Roemenië NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/c42fd541-c493-4479-8bdf-b2ba6aad85b8_en?filename=ROMANIA%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030.pdf

³⁰ Slowakije NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/4f373d12-ce73-403a-a2d5-0107bf3e0c24_en?filename=SLOVAKIA%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030_EN.pdf

³¹ Slovenië NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/88f140fc-424f-4740-8b6f-6d4d89b2a701_en?filename=EN_SLOVENIA%20DRAFT%20UPDATED%20NECP.pdf

bosbiomassa in lijn zal worden gebracht met de LULUCF-doelstelling en dat de koolstof-put in stand zal worden gehouden.

Spanje³²

Het NEKP stelt dat biomassa een veel belangrijkere rol kan spelen bij het koolstofvrij maken van de industriële sector. In haar vorige NEKP heeft de Spaanse regering wel een toename van de LULUCF-put berekend, maar één die te klein is om haar doelstelling voor 2030 te halen. Dit komt deels als gevolg van beleid op het gebied van biomassa. Zij erkent dat zij nieuw beleid moet worden overwogen om de LULUCF-koolstofput te verbeteren. De regering noemt de vereiste verbetering een “grote uitdaging”. Ondanks dat deze uitdagingen worden erkend, omvat het NEKP geen beoordeling van het aanbod van binnenlandse bosbiomassa, noch van de verenigbaarheid hiervan met de LULUCF-doelstelling.

Tsjechië³³

Het NEKP verwijst naar een afzonderlijk biomassa-actieplan waarin volgens het rapport een beoordeling wordt gegeven van het duurzame gebruik van biomassa in Tsjechië.³⁴ Dat Actieplan voor Biomassa stelt echter eenvoudigweg (en onjuist) dat “Alle kooldioxide die wordt gegenereerd door de verbranding van biomassa voor energieproductie, door planten wordt verbruikt om organisch materiaal te maken tijdens de volgende vegetatieperiode. De totale CO₂-balans is dus nul en daarom is de exploitatie van biomassa duurzaam in termen van mondiale klimaatveranderingen”. Het doel van het land is om van de LULUCF-sector, die momenteel een bron van emissies is, een put te maken. Er wordt echter niet voorspeld dat dit vóór 2040 zal gebeuren. Daarbij zijn de belangrijkste problemen de schorskevers en het uitzonderlijk droge weer, waardoor de sparrenpopulaties zullen afsterven. Noch het NEKP, noch het Biomassa-actieplan kwantificeren het binnenlandse aanbod van bosbiomassa (behalve dat er afval uit de bosbouw zal worden gebruikt in plaats van nieuwe gekapt hout). Er wordt ook niet beoordeeld in hoeverre het gebruik van bosbiomassa verenigbaar is met de LULUCF-doelstelling.

Zweden³⁵

Het NEKP stelt dat de beschikbaarheid van biomassa uit Zweedse bossen een belangrijke rol speelt op het gebied van energie, en dat tegen 2030 het gebruik van bio-energie in alle sectoren met 30 TWh zal toenemen. Het gebruik van bossen als koolstofput en om een efficiënte vorm van biomassa te produceren zijn beide belangrijke onderzoeksgebieden. Er is geen beoordeling van het aanbod van biomassa uit binnenlandse bossen, noch van de impact hiervan op het bereiken van de LULUCF-doelstelling, behalve dat de LULUCF-sector tot 2040 naar verwachting een put zal blijven.

5. Aanbevelingen van de Europese Commissie

De Europese Commissie heeft in december 2023 ook een beoordeling van de concept-NEKP's gepubliceerd.³⁶ Zij heeft een algemene beoordeling gepubliceerd en voor elk

---

³² Spanje NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/9ea170ec-fdce-49cb-9424-4ee95db33a4a_en?filename=EN_SPAIN%20DRAFT%20UPDATED%20NECP.pdf

³³ Tsjechië NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/caa18b5a-3c07-46b5-8089-2c2753ff68e5_en?filename=Czech%20Draft%20Updated%20NECP%202021%202030_en.pdf

³⁴ Bioregions.eu, Biomassa Actie Plan Tsjechië, https://www.bioregions.eu/project/deliverable/en_GB/czech-bioenergy-action-plan-adoption.pdf

³⁵ Zweden NEKP, https://commission.europa.eu/document/download/bdd2bbe5-eefd-4d22-a729-2a74cbb30e1f_en?filename=EN_SWEDEN%20DRAFT%20UPDATED%20NECP.pdf

³⁶ Persbericht Europese Commissie over beoordeling concept NEKPs Europese lidstaten dd 18 december 2023: ‘Commissie roept lidstaten op hun nationale energie- en klimaatplannen te verbeteren zodat de EU met een gezamenlijke inspanning haar doelen voor 2030 haalt.’ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6622

concept-NEKP specifieke aanbevelingen gedaan. De bevindingen komen sterk overeen met die van dit rapport: bijna alle lidstaten wordt erop gewezen dat zij in hun ontwerp-NEKP's gegevens moeten opnemen waarin de herkomst van biomassa wordt uitgelegd, hoe de duurzaamheid ervan wordt gewaarborgd en hoe het gebruik ervan verenigbaar is met de LULUCF-doelstellingen.

In tabel 2 staan de aanbevelingen van de Europese Commissie per lidstaat om de NEKP's te verbeteren.

Tabel 2. Aanbevelingen van de Europese Commissie per lidstaat om de NEKP's te verbeteren.

Lidstaat	Aanbevelingen Europese Commissie
België	België dient een beoordeling op te nemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Bulgarije	Er zijn nog geen aanbevelingen van de Commissie beschikbaar over het NEKP.
Kroatië	Kroatië moet een beoordeling opnemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Cyprus	Er zijn geen aanbevelingen met betrekking tot biomassa in de beoordeling van de Commissie (waarschijnlijk omdat het gebruik van bio-energie in het land zeer klein is en beperkt tot het verwarmen van woningen).
Denemarken	Denemarken moet een beoordeling opnemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Duitsland	Duitsland dient een beoordeling op te nemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Estland	Estland moet een beoordeling opnemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Finland	Finland dient maatregelen te overwegen die verband houden met duurzaam bosbeheer, waaronder het terugdringen van de omschakeling van bossen naar ander landgebruik; en het bevorderen en implementeren van energie-efficiëntiemaatregelen met betrekking tot biomassa. Finland moet een beoordeling opnemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Frankrijk	Frankrijk dient een beoordeling op te nemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Griekenland	Griekenland dient een beoordeling op te nemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Hongarije	Hongarije moet een beoordeling opnemen van het binnenlandse aanbod

Beoordeling Europese Commissie van concept-INEK van Nederland dd 18 december 2023:

https://commission.europa.eu/publications/commission-recommendation-assessment-swd-and-factsheet-draft-updated-national-energy-and-climate_en

	van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Ierland	Ierland dient een beoordeling op te nemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Italië	Italië dient projecties op te nemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa. Het NEKP moet een beoordeling opnemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa, en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Letland	Nog geen aanbevelingen van de Commissie.
Litouwen	Litouwen moet projecties opnemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa. Het NEKP moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Luxemburg	Luxemburg zou een beoordeling moeten opnemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Nederland	Nederland zou projecties moeten opnemen van vraag en aanbod van biomassa per sector en gegevens over import en de bron van bosbiomassa. Het NEKP moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Polen	Geen aanbevelingen met betrekking tot biomassa in de beoordeling van de Commissie (onduidelijk waarom dit het geval is).
Portugal	Portugal moet projecties opnemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa. Het NEKP moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Roemenië	Roemenië moet projecties opnemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa; het moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Slowakije	Slowakije moet projecties opnemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa. Het NEKP moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Slovenië	Slovenië moet projecties opnemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa. Het NEKP moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.

Spanje	Spanje zou projecties moeten opnemen van de vraag en het aanbod van biomassa per sector en gegevens over de import en de bron van bosbiomassa; het moet een beoordeling omvatten van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.
Tjechië	De aanbevelingen van de Commissie maken geen melding van biomassa, maar zeggen wel dat het NEKP een duidelijk pad moet uitstippelen om de LULUCF-doelstelling te bereiken.
Zweden	Zweden dient een beoordeling op te nemen van het binnenlandse aanbod van bosbiomassa en van de verenigbaarheid van dat gebruik met LULUCF.

6. Conclusie en aanbevelingen op basis van deze analyse

Conclusie

De overgrote meerderheid van de ontwerp-NEKP's:

1. kwantificeert niet het binnenlandse aanbod van bosbiomassa;
2. legt niet uit of dat gebruik verenigbaar is met de LULUCF-doelstellingen;
3. beschrijft niet het nationale beleid dat voor een dergelijke verenigbaarheid zou kunnen zorgen.

Veel extra werk

Aangezien bijna alle ontwerp-NEKP's niet voldoen aan de informatie-eisen die RED III stelt, zal er aanzienlijk extra werk voor lidstaten nodig zijn om de definitieve NEKP's op 30 juni 2024 te hebben geactualiseerd.

Bio-energie niet verenigbaar met vergroten koolstofopslag bossen

Belangrijk is dat het verwachte gebruik van bosbiomassa voor energie in de meeste gevallen niet verenigbaar is met het beschermen en vergroten van de koolstofopslag in bossen. Door bomen, of delen daarvan, uit bossen te halen en ze voor energie te gebruiken, wordt koolstof onmiddellijk uit het bos naar de atmosfeer uitgestoten. Dit is niet koolstofneutraal. Bomen dienen verder te kunnen groeien, vele decennia in de toekomst, en ver buiten het tijdsbestek dat nodig is om de CO₂-uitstoot terug te dringen en daarmee te voldoen aan de bosherstel- en klimaatdoelstellingen.

Einde maken aan schade door bio-energie

Veel NEKP's geven aan dat biomassa in 2030 nog steeds een belangrijke rol zal spelen bij de energieopwekking, verwarming en koeling, en transport. Het gebruik van bosbiomassa voor warmte en energie zal het voor de EU onmogelijk maken om bossen te beschermen en te herstellen en haar koolstofdoelstellingen te verwezenlijken. Nationale regeringen en de Commissie moeten samenwerken om de Europese bossen te beschermen en een einde te maken aan de schade die bio-energie aan deze bossen toebrengt.